

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Jana Dvořáka a soudců Aleše Korejtky a Petry Venclové, ve věci

navrhovatele: **D. Z.**

za účasti:

- 1) **Městský úřad Heřmanův Městec**, Havlíčkova 801, 538 03 Heřmanův Městec,
- 2) **PATRIOTI Heřmanova Městce**, IČO: 71443410, Vítkova 368, 547 01 Náchod, kteří ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím M. F., M. n. 41, H. M., zmocněnce volební strany,
- 3) **Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová**, IČO: 00442704, Karlovo náměstí 317/5, 120 00 Praha 2, která ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím J. S., Č. 237, H. M., zmocněnce volební strany,
- 4) **Spolek Heřmani Heřmanův Městec**, IČO: 22758348, Heřmanův Městec, Čáslavská 253, který ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím A. V., Č. 253, H. M., zmocněnce volební strany,
- 5) **Živé město Heřmanův Městec, z.s.**, IČO: 03044688, Heřmanův Městec, V Lukách 1003, který ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím B. Č., K. 557, H. M., zmocněnce volební strany,

o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva města Heřmanův Městec konaných ve dnech 5.10.2018 a 6.10.2018,

takto:

I. Návrh **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočce v Pardubicích (dále též „soud“) byl doručen včasný návrh D. Z., na vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva města Heřmanův Městec konaných ve dnech 5. 10. 2018 a 6. 10. 2018. V návrhu navrhovatel tvrdil, že v Domově pro seniory Heřmanův Městec došlo k porušení § 25 odst. 5 a § 33 odst. 7 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“), „*takovým způsobem, který mohl ovlivnit výsledky ve všech volebních okrscích obce Heřmanův Městec*“. Konkrétně navrhovatel uvedl, že v Domově pro seniory Heřmanův Městec „*byly volební lístky tamějším voličům doručeny až těsně před samotným hlasováním, konkrétně v pátek,*

Shodu s prvopisem potvrzuje

v den voleb, čímž měli na samotné prostudování kandidátek velmi omezený čas“. Dále navrhovatel poukázal na to, že v Domově pro seniory Heřmanův Městec byla přenosná volební schránka „*k dispozici pouze v sobotu 6. 10. 2018 od 9 hod. do 10 hod.*“, čímž „*došlo k tomu, že ne všichni klienti, kteří se chtěli voleb účastnit, dostali tuto možnost*.“ Navrhovatel sám nebyl svědkem tvrzeného porušení volebního zákona (informace má z doslechu – „*od několika osob z řad klientů a od několika osob z řad zaměstnanců*“ Domova pro seniory Heřmanův Městec) a k prokázání svých tvrzení označil pouze jediný důkaz – svou účastnickou výpověď, přesto se domnívá, že by se celý volební proces měl zopakovat.

2. Městský úřad Heřmanův Městec ve vyjádření k návrhu uvedl, že volební lístky byly panem M. D. předány v sobotu 29. 9. 2018 na vrátnici Domova pro seniory Heřmanův Městec pracovníkovi vrátnice. Vzhledem k vnitřním předpisům Domova pro seniory Heřmanův Městec nebyl panu D. do budovy umožněn přístup, pracovník vrátnice ale kontaktoval pracovníci Domova pro seniory Heřmanův Městec, která přislíbila, že volební lístky předá oprávněným voličům. Obdobně se postupuje při každých volbách a dosud (tedy ani nyní) nebyla zaznamenána jediná stížnost ze strany voličů pobývajících v Domově pro seniory Heřmanův Městec. Pokud jde o přítomnost přenosné volební schránky, Městský úřad Heřmanův Městec uvedl, že na žádost manažerky sociálně aktivizačního úseku Domova pro seniory Heřmanův Městec byla pro voliče, kteří projeví potřebu využít přenosnou volební schránku, tato přinesena v sobotu 6. 10. 2018 v 9.00 hod. do salónku Domova pro seniory Heřmanův Městec. Před salónkem již čekali někteří klienti, další se dostavovali postupně, přímo na pokoj si žádný klient přenosnou volební schránku nevyžádal. V salónku bylo připraveno plátno jako zástěna a dva členové volební komise dohlíželi na to, aby úprava volebních lístků proběhla za touto zástěnou (tajnost hlasování tak byla zachována) a aby volební lístky byly vhozeny do přenosné volební schránky. Přenosná volební schránka byla odnesena až poté, kdy žádný další klient Domova pro seniory Heřmanův Městec neměl zájem o využití přenosné volební schránky. Mnozí klienti Domova pro seniory Heřmanův Městec se v rámci vycházky zúčastnili voleb přímo ve volební místnosti volebního okrsku č. 2 (sami, nebo s doprovodem personálu Domova pro seniory Heřmanův Městec). Závěrem Městský úřad Heřmanův Městec zdůraznil, že v průběhu voleb bylo všem žádostem o hlasování mimo volební místnost ve smyslu § 33 odst. 7 zákona o volbách do zastupitelstev obcí vyhověno. K vyjádření přiložil Městský úřad Heřmanův Městec čestné prohlášení M. D. (distributor volebních lístků), R. B. (zapisovatelka okrskové volební komise), J. V. a P. Z. (členové okrskové volební komise, kteří byli dne 6. 10. 2018 okrskovou volební komisí vysláni s přenosnou volební schránkou, volebními seznamy, úředními obálkami a s náhradními sadami hlasovacích lístků do Domova pro seniory Heřmanův Městec). Obsah těchto čestných prohlášení korespondoval s obsahem vyjádření Městského úřadu Heřmanův Městec.
3. Soud si dále vyžádal vyjádření Domova pro seniory Heřmanův Městec k návrhu. Domov pro seniory Heřmanův Městec ve vyjádření k návrhu uvedl, že hlasovací lístky byly doručeny v sobotu 29. 9. 2018 na recepci Domova pro seniory Heřmanův Městec. V nejbližší pracovní den, tj. dne 1. 10. 2018, volební lístky při příchodu do zaměstnání vyzvedla paní E. M., manažerka sociálně aktivizačního úseku a odnesla je do kanceláře sociálních pracovníků. Během dvou dnů, tj. do 2. 10. 2018, byly hlasovací lístky rozdány všem osobám oprávněným volit (právo volit do Zastupitelstva města Heřmanův Městec má 51 klientů Domova pro seniory Heřmanův Městec). Není tedy pravda, že by hlasovací lístky obdrželi klienti Domova pro seniory Heřmanův Městec až v den voleb, jak tvrdí

navrhovatel. Ostatně do dnešního dne Domov pro seniory Heřmanův Městec žádnou stížnost neeviduje.

4. Dále Domov pro seniory Heřmanův Městec zdůraznil, že o volbách do Zastupitelstva města Heřmanův Městec byli klienti Domova pro seniory Heřmanův Městec informováni již v zářijovém čísle časopisu U nás doma, které vyšlo dne 3. 9. 2018, dále pak na schůzi klientů dne 4. 9. 2018 a následně i v říjnovém čísle časopisu U nás doma, které vyšlo dne 1. 10. 2018. Informace o volbách do Zastupitelstva města Heřmanův Městec byly též přibližně dva týdny před volbami vyvěšeny na nástěnkách Domova pro seniory Heřmanův Městec.
5. Pokud jde o samotné hlasování, pak senioři, kteří jsou mobilní, navštěvují volební místnost v hasičské zbrojnici (sami, nebo s doprovodem). Klienti s omezenou mobilitou mají možnost volit přímo v Domově pro seniory Heřmanův Městec. Ve stanovený den se dostaví dva členové okrskové volební komise s přenosnou volební schránkou, volebními seznamy, úředními obálkami a s náhradními sadami hlasovacích lístků. V případě letošních voleb do Zastupitelstva města Heřmanův Městec to bylo 6. 10. 2018 od 9 hod. do 10 hod. Přenosná volební schránka je umístěna za zástěnou v 1. patře Domova pro seniory Heřmanův Městec (v tzv. salónku), v salónku je vždy přítomen jeden ze zaměstnanců Domova pro seniory Heřmanův Městec, tentokrát to byla E. M., manažerka sociálně aktivizačního úseku. Pokud někdo z klientů Domova pro seniory Heřmanův Městec projeví zájem, navštíví ho členové okrskové volební komise s přenosnou hlasovací schránkou přímo na pokoji. Členové okrskové volební komise s přenosnou hlasovací schránkou odcházejí poté, což již nikdo z klientů oprávněných volit nemá zájem volit. I po odchodu členů okrskové volební komise s přenosnou volební schránkou mohou klienti Domova pro seniory Heřmanův Městec znovu požádat o to, aby mohli hlasovat mimo volební místnost (§ 33 odst. 7 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Není tedy pravda, že přenosná volební schránka byla použita v rozporu se zákonem a že někteří klienti Domova pro seniory Heřmanův Městec neodvolili, ačkoliv o to měli zájem. Domov pro seniory Heřmanův Městec neeviduje žádnou stížnost od klientů či od zaměstnanců na průběh voleb, resp. hlasování.
6. K vyjádření přiložil Domov pro seniory Heřmanův Městec čestné prohlášení E. M., manažerky sociálně aktivizačního úseku. Obsah čestného prohlášení korespondoval s obsahem vyjádření Domova pro seniory Heřmanův Městec.
7. Soud o návrhu uvážil následovně:
8. Podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), se za podmínek stanovených zvláštními zákony může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.
9. Podle § 60 odst. 1, 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“), podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva (dále

jen „navrhovatel“). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí (odst. 1). Návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb (odst. 3).

10. Z výše uvedeného je zřejmé, že pokud chce být navrhovatel se svým návrhem na vyslovení neplatnosti voleb úspěšný, musí tvrdit a prokázat, že:

(1.) došlo k porušení některých ustanovení volebního zákona, popř. i právních předpisů jiných, jimiž je volební proces přímo či nepřímo upraven, jakož i základních ústavních principů (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze 4. 7. 2006, č. j. Vol 66/2006 - 105, publikované pod č. 948/2006 Sb. NSS),

(2.) tato protizákonnost hrubě ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb (srov. – mutatis mutandis – usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 3/2018 – 48, bod 30, ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018 – 33, bod 22, či ze dne 21. 2. 2018, č. j. Vol 50/2018-46, bod 25).

11. Současně platí, že v řízení ve věcech voleb lze všechny skutkové a/nebo právní důvody, o něž navrhovatel opírá svůj návrh, účinně uvést pouze ve lhůtě stanovené pro podání návrhu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2004, č. j. Vol 13/2004-91).

12. Žádný soudní zásah nesmí ohrozit svobodné vyjádření názorů lidu při volbě svých zástupců a musí odrážet, resp. nemařit snahu o zachování integrity a účinnosti volební procedury, zaměřené na zjištění vůle lidu prostřednictvím všeobecných voleb. Následné zpochybňování výsledků voleb bez prokázání závažných volebních vad hrozí podryváním demokratické legitimacy zvolených zastupitelských orgánů a aktů, které přijímají. Byla-li vůle lidu svobodně a demokraticky vyjádřena, žádné následující zásahy nemohou tento výběr zpochybnit, s výjimkou existence přesvědčivých důvodů v zájmu demokratického pořádku. Až na nejzávažnější pochybení ve volební proceduře musí státní moc, reprezentovaná volebními soudy, zachovávat zdrženlivost ve své ingerenci a vyvarovat se aktivismu. Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14, body 130 až 132). Tvrzení obsažená v návrhu na vyslovení neplatnosti voleb proto nesmí být pouze obecná a navrhovatel je povinen alespoň přibližným způsobem kvantifikovat dopad tvrzených protizákonností na výsledek voleb. Volební soudnictví v České republice vychází totiž z vyvratitelné domněnky, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit přesvědčivé důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (srov. opět nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14, bod 80). Pokud tato domněnka vyvrácena není, byť z důvodu, že ji v konkrétním případě přesvědčivě vyvrátit nelze, není dán důvod k vyslovení neplatnosti voleb (srov. – mutatis mutandis – usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 25/18, bod 29).

13. Současně platí, že i na výkon soudnictví ve věcech volebních se v plné míře uplatní ústavní požadavky na nestrannost soudů (čl. 36 odst. 1 Listiny). Nestrannost volebních soudů se projevuje mj. tím, že návrhy na neplatnost voleb posuzují v podobě, v jaké byly podány, a nemohou je dotvářet či domýšlet. Formulace návrhu je věcí navrhovatele a soud je v tomto ohledu nemůže jakkoli nahrazovat, jinak by vybočil ze své role nestranného rozhodce sporu. Opačným postupem by volební soud nejen nepřipustně zvýhodňoval navrhovatele a ztěžoval procesní obranu jiných účastníků řízení, ale popíral by též zásadu dispoziční a

koncentrační (vyplývající z § 93 odst. 3 s. ř. s., podle kterého zmeškání lhůty k podání návrhu nelze prominout) a princip rychlosti rozhodování o návrzích ve věcech voleb (opět srov. – mutatis mutandis – usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 25/18, bod 31).

14. Navrhovatel však zákonné povinnosti uvedené sub 10 nesplnil, neboť nejenže netvrdil, že došlo k porušení právních předpisů upravujících volební proces způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb [navrhovatel pouze tvrdil, že došlo k porušení zákona o volbách do zastupitelstev obcí „*způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb ve všech volebních okrscích obce Heřmanův Městec*“, prostá možnost ovlivnění výsledků voleb však nepostačuje, zákonodárce opustil předpoklad pouhé potenciality vlivu porušení zákona na výsledek volby a zákonem č. 322/2016 Sb. zavedl požadavek, aby porušení zákona výsledek volby skutečně ovlivnilo – k tomu srov. – mutatis mutandis – např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33, bod 22, ze dne 21. 2. 2018, č. j. Vol 47/2018-47, bod 25, ze dne 21. 2. 2018, č. j. Vol 50/2018-46, bod 25, ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 3/2018 – 48, bod 30], ale navíc k prokázání svých tvrzení nepředložil žádné důkazy. Již vůbec se pak navrhovatel nepokusil dopad tvrzené nezákonnosti na volební výsledek kvantifikovat. Navrhovatel k prokázání svých tvrzení označil pouze jediný důkaz – svou účastnickou výpověď [navrhovatel jakožto účastník nemůže vystupovat v procesním postavení svědka, a to tím spíše, že sám nic neviděl, informace uvedené v návrhu má z doslechu; k důkazní hodnotě účastnického výslechu srov. např. nález pléna Ústavního soudu ze dne 11. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 37/03]. Takový důkaz však není přípustný [důkaz výslechem účastníků může soud nařídit, jestliže dokazovanou skutečnost nelze prokázat jinak a jestliže s tím souhlasí účastník, který má být vyslechnut (srov. § 131 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.)], neboť je zjevné, že tvrzené skutečnosti by mohly být prokázány jinak – např. výslechem těch klientů Domova pro seniory Heřmanův Městec, kteří dle navrhovatele „*neodvolili, ačkoliv o to měli zájem*“, popř. výslechem dalších osob, které měly navrhovateli skutečnosti uvedené v návrhu sdělit (navrhovatel má informace obsažené v návrhu pouze z doslechu – „*od několika osob z řad klientů a od několika osob z řad zaměstnanců*“ Domova pro seniory Heřmanův Městec). Tyto jiné důkazy však navrhovatel v návrhu neoznačil a soud nemůže jeho procesní pasivitu nahrazovat vlastní aktivitou a sám tyto důkazy vyhledávat. Dále nebylo možno přehlédnout, že se navrhovatel domáhal vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva města Heřmanův Městec, ačkoliv porušení volebního zákona tvrdil pouze v případě jednoho volebního okrsku. Pro „extrapolaci“ tvrzeného protiprávního postupu v jednom volebním okrsku na ostatní volební okrsky příslušného volebního obvodu však chybí nezbytná zákonná autorizace (srov. – mutatis mutandis – usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2013, č. j. Vol 120/2013 – 42, bod 17).
15. Za těchto okolností mohl soud návrh D. Z. bez dalšího jako zjevně nedůvodný zamítnout, přesto soud nad rámec nutného odůvodnění dodává, že i kdyby skutečně došlo v Domově pro seniory Heřmanův Městec k porušení § 25 odst. 5 zákona o volbách do zastupitelstva obcí, dle kterého starosta zajistí, aby hlasovací lístky byly dodány všem voličům nejpozději 3 dny přede dnem voleb, nemohla by taková protizákonnost hrubě ovlivnit výsledek voleb. Jednak byly hlasovací lístky vždy v dostatečném počtu k dispozici v každé volební místnosti (§ 31 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstva obcí), kde je mohli voliči zevrubně prostudovat, jednak ani navrhovatel nezpochybňuje, že všichni klienti Domova pro seniory Heřmanův Městec měli hlasovací lístky k dispozici nejpozději první den voleb. Pokud by soud považoval tvrzení navrhovatele za prokázaná, vzhledem k počtu volebních

stran (5) a k počtu členů Zastupitelstva města Heřmanův Městec (21) by nemohl navrhovatel přisvědčit, že klienti Domova pro seniory Heřmanův Městec neměli dostatek času na rozhodnutí, koho volit, zvláště když v obci trvale bydlí a nepochybně byli vystaveni účinkům volební kampaně, v rámci níž byli voliči seznamováni s politickým programem volebních stran a s jejich kandidáty.

16. Soud dále neshledává nic protiprávního na tom, že přenosná volební schránka byla v Domově pro seniory Heřmanův Městec „*k dispozici pouze v sobotu 6. 10. 2018 od 9 hod. do 10 hod.*“. Podstatné je, že nebylo tvrzeno, že by okrsková volební komise porušila § 33 odst. 7 zákona o volbách do zastupitelstev obcí a odmítla vyslat k některému z voličů 2 své členy s přenosnou volební schránkou, úřední obálkou a hlasovacími lístky (ze skutečností uváděných navrhovatelem ani neplyne, že by navrhovatelem blíže neidentifikovaní klienti Domova pro seniory Heřmanův Městec o možnost hlasování mimo volební místnost žádali). Mobilní klienti pak mohli navštívit příslušnou volební místnost sami, event. s doprovodem. Nic tedy nenasvědčuje tomu, že by některým klientům Domova pro seniory Heřmanův Městec byla objektivně znemožněna účast ve volbách (k tomu srov. – mutatis mutandis – usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 3/2018 – 48, bod 41). Pro úplnost je možno dodat, že zvláště významnou indicií vedoucí k ověření volebního výsledku v určitém volebním okrsku nemohou být obecná tvrzení týkající se zranitelnosti osob nacházejících se v domovech pro seniory a zvýšeného nebezpečí zásahu do jejich svobodné vůle (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. Vol 18/2014 – 46, bod 22).
17. Lze tedy shrnout, že návrh D. Z. nebyl důvodný, a proto ho soud bez jednání (§ 90 odst. 3 věta druhá s. ř. s.) zamítl (výrok I).
18. O náhradě nákladů řízení rozhodl (výrok II) soud v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s., dle kterého žádný z účastníků řízení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Toto usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.) a kasační stížnost proti němu není přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Pardubice 8. listopadu 2018

Jan Dvořák v. r.
předseda senátu